

▼ حرف روز

آدرس غلط!

یکی از موضوعاتی که وزارت امور خارجه کشورمان به ویژه در دولت سیزدهم به طرق مختلف پیگیر حل و فصل آن بود، آزادسازی و رفع محدودیت از منابع مالی جمهوری اسلامی بود که غیرقانونی و به بهانه نگرانی بانک‌های خارجی از تحریم‌های ظالمانه آمریکا مسدود یا محدود و به عبارتی غیر قابل بهره‌برداری شده بود. تا اینکه در آخرین ساعات روز پنجشنبه خبر آن تیتتر نخست رسانه‌ها شد. ابتدا برخی رسانه‌های آمریکایی اخباری از توافق میان آمریکا و ایران برای آزادسازی تعدادی از زندانیان دو طرف و نیز آزادسازی 6 میلیارد دلار از دارایی‌های بلوکه شده ایران منتشر کردند. پس از آن هم وزارت امور خارجه کشورمان اعلام کرد که فرآیند آزادسازی چند میلیارد دلار از دارایی‌های ایران که برای چند سال به‌طور غیرقانونی در کره جنوبی توسط آمریکا توقیف شده بود، آغاز شده و تضمین لازم برای پایبندی آمریکا به تعهدات خود در این خصوص گرفته شده است. در عرصه سیاسی این خبر واکنش‌هایی را در داخل آمریکا و ایران داشت. «مایک پنس» معاون رئیس‌جمهور سابق آمریکا گفت این بزرگ‌ترین باج واشنگتن به تهران است. برخی چهره‌های دولت سابق که به اذعان خودشان توان بهره‌برداری از این پول را برای واردات واکسن کرونا نداشتند، نیز سعی در زیر سؤال بردن این دستاورد داشتند.

این در حالی است که به گفته رئیس سابق سازمان برنامه و بودجه تا سال 1405 دولت باید 535 هزار میلیارد تومان اصل و سود اوراق دولت قبل را پرداخت کند. به عبارتی میزان بدهی اوراق دولت قبل 535 هزار میلیارد است نه 270 هزار میلیارد. به این رقم باید بدهی به صندوق‌های بازنشستگی و صندوق ذخیره ارزی را نیز اضافه کرد که میزان بدهی دولت روحانی را چندین برابر می‌کند. مسئله دیگر نیز توجه به این موضوع است که دولت سابق به بهانه ارز بلوکه شده در کره جنوبی پول بدون پشتوانه چاپ کرده که به گفته عبدالناصر همتی، رئیس کل وقت بانک مرکزی وقت، به ازای این منابع ارزی مسدود شده، پول بدون پشتوانه چاپ و دولت قبل آن را پیشخور کرده و دیگر طلبی برای دولت باقی نمانده است.

با توجه به آنچه گفته شد، ناخوشایندی جریان غربگرایی داخلی و برخی مقامات دولت سابق از آزادسازی 6 میلیارد دلار دارایی ملت ایران بر اثر تلاش‌های دستگاه دیپلماسی و بدون برجام و FATF و بدون دادن امتیازهای بزرگ به طرف‌های غربی در گفت و گوهای هسته‌ای - که نتوانستند آن را پنهان کنند - بیش از هر چیز ناشی از شکست گفتمانی این جریان است که روز به روز آشکارتر می‌شود. اکبر معصومی

▼ گزارش روز

اقتصاد را شرطی نکنیم

استفاده از عملیات روانی و جنگ رسانه‌ای در حین مذاکرات هسته‌ای، یکی از مهم‌ترین وجوه تقابل غرب با مردم ایران بوده است. حتی در پدیده‌های سیاسی و مذاکرات حاشیه‌ای که ارتباط چندان مهمی با موضوعات هسته‌ای ندارد، آمریکایی‌ها سعی دارند به گونه‌ای محیط داخلی ایران به خصوص حوزه اقتصاد را متأثر سازند. متأسفانه جریانی در داخل کشور نیز خواسته یا ناخواسته به این هدف دشمن کمک می‌کنند. این راهبرد غربی‌ها و پادوهای آنان در داخل کشور، در مذاکرات اخیر تبادل زندانیان و آزادسازی بخشی از دارایی‌های ایران به وضوح قابل مشاهده است.

گزاره تحلیلی: بدیهی است که دو سیستم سیاست و اقتصاد در تعامل گسترده‌ای نسبت به یکدیگر به سر می‌برند و نظریات معطوف به تقدم هر کدام بر دیگری، بر وجهی از تقلیل‌گرایی گرفتار آمده است. حکمران سیاسی از بین گزینه‌های که بر روی میز مدیریت دارد می‌تواند به اشکال مختلف آنها را انتخاب کند. بسته به اینکه این گزینه‌ها به صورت خطی، اولویت‌دار یا توأمان عملیاتی شوند، می‌توانیم بگوییم که حکمران، اقتصاد را به سیاست شرطی کرده یا خیر؟ آنچه مشخص است این می‌باشد که سیاست به اقتصاد وابسته است؛ اما چنانچه حکمران اقتصادی، انتخاب‌هایش را محدود به یک گزینه (مثلاً سیاست) نماید، در این صورت می‌گوییم اقتصاد به سیاست شرطی شده است. موضوعی که در دهه نود شاهد آن بودیم و در دولت سیزدهم اصلاح شد. چرا که مذاکرات هسته‌ای برای رفع تحریم‌ها را توأمان با گزینه‌های دیگر پیش برده است. برای مثال گسترش روابط سیاسی با کشورهای همسایه، توازن بین شرق و غرب، حضور مؤثر و نقش‌آفرینی در پیمان‌ها و ائتلاف‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، حضور در آفریقا، گسترش دامنه نفوذ خود به حیاط خلوت واشنگتن در آمریکای لاتین و نیز گام‌های مؤثر اقتصادی برای مهار تحریم‌ها از طریق اصلاح قوانین داخلی، در کنار توسعه روزافزون برنامه هسته‌ای نشان می‌دهد رویکرد دولت سیزدهم خطی نیست، بلکه استفاده از همه ظرفیت‌ها می‌باشد.

نکته مهم اینکه در مذاکرات اخیر تبادل زندانیان در ازای آزادسازی دارایی‌ها، وضعیت نباید به گونه‌ای پیش برود که به بازار پیام شرطی‌سازی مخابره شود. موضوعی که در تحولات برجامی گذشته مثل کانال مالی اینستکس، FATF، انتخابات آمریکا و... مشاهده می‌شد و متعاقب آن اقتصاد دچار تکانه‌های متعدد می‌گردید. البته این مهم ظرافت‌هایی دارد که باید پیوسته‌های رسانه‌ای آن به درستی تدوین و عملیاتی شوند.

باید توجه شود که وقتی پیام (وعده) بهبود اقتصاد از مسیر مذاکره و پدیده‌های حول آن مثل آزادسازی دارایی‌ها مخابره می‌شود، در واقع ناخواسته قدرت چانه‌زنی در میز مذاکره نیز از دست می‌رود. لذا تحریک‌کننده در اعمال تحریم‌های خود و ایجاد حواشی رسانه‌ای و روانی مصرتر می‌شود و این موضوع تداوم تحریم‌ها و اثرگذاری منفی بر اقتصاد را حاصل می‌سازد.

به نظر می‌رسد خطرناک‌ترین مأموریت دولت سیزدهم در عرصه مذاکرات هسته‌ای و گفت‌وگوهای اطراف آن، باید اصلاح رابطه اقتصاد و سیاست باشد. اینکه نگاه تک‌بعدی به هر کدام از دو سیستم اقتصاد و سیاست نباید داشت چون منجر به ضایع شدن فرصت‌ها می‌شود. زیربنای هر برنامه‌ای برای رفع مشکلات اقتصادی، باید بر روی توانمندی‌های داخلی و حضور مردم قرار گیرد. به عبارتی باید نقطه ثقل اقتصاد از برجام خارج شود. البته این به معنای نادیده گرفتن مذاکره و تلاش برای رفع تحریم‌ها و آزادسازی منابع کشور نیست و باید همزمان مسیر مذاکره برای رفع تحریم‌ها نیز دنبال گردد. علی محمدی

دریایی که آب می‌رود

تراز اکولوژیک دریای خزر در طول عمر این دریا به طور طبیعی نوسانات سینوسی داشته و همواره طی چندین سال تراز آب خزر افزایش و در ادامه طی چندین سال روند کاهش را طی کرده است اما طی دو دهه اخیر روند کاهش تراز آب خزر طولانی‌تر شده و شدت کاهش تراز آب به ویژه در سال‌های اخیر شدت یافته به طوری که تنها در سال 1401، تراز آب 26 سانتی‌متر کاهش یافته است! در مجموع از سال 1375 تا 1401 که روند کاهش تراز آب شروع شده، حدود 2 متر از سطح آب کاهش یافته و به کمترین میزان در 30 سال اخیر رسیده است. سطح دریای خزر به صورت فزاینده‌ای پایین‌تر می‌آید و شتاب کاهش آب در حال افزایش است، با توجه به اینکه آب‌های بخش روسیه و ترکمنستان خزر، کم‌عمق است، با افت 9 متری آب حدود 24 درصد از مساحت سطح خزر کوچک خواهد شد و اگر 18 متر آب افت کند، 34 درصد از سطح این دریاچه خشک خواهد شد!

رکوردزنی جدید آمریکایی‌ها

خبرگزاری رویترز نوشت: «تازه‌ترین آمار دولتی آمریکا نشان می‌دهد که خودکشی‌های منجر به مرگ در آمریکا در سال 2022 رکورد زده و با افزایشی 2/6 درصدی نسبت به سال قبل به 49 هزار و 449 مورد رسید. به گزارش مرکز کنترل و پیشگیری بیماری‌ها در آمریکا، بیش از نیمی از این خودکشی‌ها با استفاده از سلاح گرم بوده است. همچنین نرخ خودکشی آمریکایی‌ها در سال 2022 حدود 14/9 مرگ در هر صد هزار نفر بود که در مقایسه با آمار سال 2018 حدود پنج درصد بالاتر است. خاویر باسرا وزیر بهداشت آمریکا در بیانیه‌ای گفته از هر 10 آمریکایی 9 نفر معتقد است که ایالات متحده با بحران سلامت روانی مواجه است.

ماله‌کشی به سبک اینترنت‌نشال

هر چند ارتباط اپوزیسیون با کشورهای متخاصم بری گرفتن پول و امکانات از دید هیچکس دور نیست ولی صحبت‌های این روزهای وزیر خارجه صدام در رسانه‌ها بازتاب زیادی داشته است. حامد الجبوری، مدعی شده است که «شاپور بختیار و یک ژنرال ایرانی در جلسات با صدام شرکت و او را به جنگ با ایران تحریک و تشویق می‌کردند!» اما سعودی اینترنت‌نشال ارتباط بختیار با صدام و دریافت کمک مالی را به فاز توجیه سپرده و کارشناسش می‌گوید: «مبارزه امکانات و پول می‌خواهد؛ بختیار گفته که من از شیطان هم پول می‌گیریم! شاپور بختیار با صدام، هم منفعت بود، اپوزیسیون نیز باید این چنین باشند!»

بهبود 12 پله‌ای در حوزه تغذیه

سازمان جهانی خواروبار (فائو) اعلام کرد که طی سال‌های 2021 تا 2022 سوء تغذیه در ایران کاهش داشته و رتبه ایران در رده‌بندی جهانی 12 پله بهبود داشته است. طی این دوره 6/1 درصد از جمعیت ایران با مشکل سوء تغذیه مواجه بوده‌اند. این درحالی است که طی دوره قبل از آن یعنی در سال‌های 2018 تا 2020 بالغ بر 7 درصد جمعیت ایران مشکل سوء تغذیه داشته‌اند. از بین 167 کشور جهان از نظر سوء تغذیه، رتبه ایران 90 اعلام شده و بر این اساس، 77 کشور جهان سوء تغذیه بیشتری نسبت به ایران دارند. رتبه ایران در گزارش قبلی 102 بوده است.

رای قاضی به نفع ترامپ

قاضی پرونده رسیدگی به اتهامات دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا درباره مداخله او در انتخابات ریاست‌جمهوری 2020 و همچنین یورش حامیان به ساختمان کنگره، با درخواست تیم حقوقی ترامپ درباره «انتشار اسناد و مدارک غیرحساس ارائه شده در دادگاه» موافقت کرد. دادستان‌های وزارت دادگستری آمریکای درصدد بودند تا مانع از آن شوند که ترامپ اسناد و شواهد ارائه شده در جلسات دادرسی را به طور علنی منتشر کند و مدعی شده بودند که چهل‌وپنجمین رئیس‌جمهور آمریکا «از اسناد برای اهداف سیاسی استفاده می‌کند.»

◀ دیوانه چو دیوانه ببیند/ ترامپ رئیس‌جمهوری سابق آمریکا بایدن را متهم کرده و می‌گوید: «جو بایدن شاید که نمی‌تواند حتی دو جمله را پشت هم بچیند، با طرح فاجعه‌بار «مرزهای باز» خود چه‌ها که بر سر این کشور نیاورده است! این می‌تواند بزرگ‌ترین و مخرب‌ترین اشتباه در تاریخ ایالات متحده آمریکا باشد. بایدن کودن و ناتوان بود، اما حالا دیوانه شده است! او به شکل دیوانه‌واری مجنون شده است.»

◀ مقتدای مقتدر/ هوشنگ امیراحمدی، مدیر مرکز مطالعات خاورمیانه در دانشگاه رانگز و فعال سیاسی ساکن آمریکا در یک برنامه تلویزیونی گفت: «شیوه رهبری آقای خامنه‌ای اینست که اجازه نمی‌دهد کسی دستش را بخواند، به همین دلیل آمریکایی‌ها گیج و ناتوان شده‌اند! آقای خامنه‌ای معنای عینی به استقلال کشور داد، ایران تا به امروز هیچ وقت این چنین قدرت و استقلالی نداشته است.»

◀ بی‌بی نگران‌شان کرد/ براساس گزارش منابع عبری، در پی حمله سایبری دو روز پیش به بیمارستان «معینی هیشوعا» در رژیم صهیونیستی، اطلاعات شخصی و حساسی از این بیمارستان درز پیدا کرده است. این مسئله مقامات رژیم صهیونیستی را نگران کرده است که نتایج معیناتی که قبلاً بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر این رژیم در این بیمارستان انجام داده است به بیرون درز پیدا کند.

◀ نقدینگی در حال کنترل/ آمارهای اقتصادی نشان می‌دهد که نرخ رشد 12 ماهه نقدینگی در پایان تیر 1402 با 9/9 واحد درصد کاهش نسبت به دوره مشابه سال قبل از 37/4 درصد به 27/5 درصد رسید که حاکی از اهتمام و تمرکز بانک مرکزی بر اجرای سیاست کنترل مقداری رشد ترازنامه بانک‌ها و کنترل رشد خلق پول بانک‌ها در سال جاری است.

◀ شادوماد زیر ذره‌بین/ سرپرست معاونت استاندارد پرواز سازمان هواپیمایی کشوری از بررسی موضوع «دستکاری در آزمون خلبنانی برای داماد روحانی در سال‌های 1396 و 1397» پس از ارسال اسناد و مدارک به سازمان هواپیمایی کشوری خبر داد.

◀ ایالات متحده پیرمردان/ صفحه اول نشریه انگلیسی «THE WEEK» در انتقاد به دولت و سیاستمداران پیر آمریکا مانند هیلاری کلینتون، ترامپ، بایدن و...، کاریکاتوری طعنه‌آمیز طراحی و تیتیر زده است «آنها نمی‌خواهند بازنشسته شوند.»

◀ 28 هزار نفر آمدند/ سخنگوی ستاد انتخابات اعلام کرد که در روز پنجم پیش ثبت‌نام انتخابات 4265 نفر و در مجموع 27731 نفر پیش ثبت‌نام کرده‌اند. طبق اعلام ستاد انتخابات یک‌شنبه ساعت 18 پیش ثبت‌نام به پایان می‌رسد.

◀ کابوس جدید صهیونیست‌ها/ شبکه «المنار» تصاویری از تمرینات یگان ضدزره مقاومت اسلامی لبنان منتشر کرد که در آن برای اولین بار تصاویر سامانه ثارالله (ع) حزب‌الله به نمایش درآمد.